

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 210. — ŠTEV. 210. NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 7, 1929. — SOBOTA, 7. SEPTEMBER 7, 1929.

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

KITAJSKA VLADA JE ZNOVA POZVALA VELESILE

MAKSIM LITVINOV PRAVI, DA NANKINŠKA VLADA NOČE NIKAKE MIRNE PORAVNAVE

Po mnenju sovjetskega zastopnika je Kitajska bodisi neodkritosrčna bodisi naščuvana. — Nad tisoč Rusov je interniranih radi komunističnih delavnosti. — Visoki ruski uradniki v zaporu. — Poročilo kitajskega poslanika.

NANKING, Kitajska, 6. septembra. — Zunanji minister kitajske nacionalistične vlade Wang je rekel danes časniškem poročevalcu, da je poslal nove note vladam Združenih držav, Anglije, Francije, Norveške in Holandske, v katerih zahteva, naj se takoj odrečejo vsem ekstritorijalnim pravicam na Kitajskem.

Glede spora s sovjetsko Rusijo je izjavil, da niso nastopile nikake izpremembe.

Kitajska pričakuje še enega odgovora na svoj predlog, predno poda svojo izjavo glede ponovnega skupnega obratovanja kitajske vzhodne železnice. Treba je tudi počakati poročila kitajskega poslanika, ki se muji sedaj v Ženevi.

Soglasno z uradnimi ruskimi poročili iz Mukdena je interniranih severno od Sungari reke 1114 Rusov, med njimi 71 žensk. Vsi so obdolženi komunistične propagande in komunističnih delavnosti.

Kdaj se jim bo nudila prilika, da se zagovarjajo pred sodiščem, še ni znano.

Kitajci so zaprli tudi ruskega brzojavnega načelnika ter več brzojavnih uradnikov kitajske vzhodne železnice.

MOSKVA, Rusija, 6. septembra. — Podkomisar za zunanje zadeve Maksim Litvinov je izjavil, da Kitajska še dozdevno ni odgovorila na ruski predlog, iz česar se da sklepati, da je kitajska vlada bodisi neodkritosrčna ali pa da sploh noče mirne uravnave. Po njegovem mnenju imajo svoje prste vmes tudi velesile, ki so sovražne sovjetski Rusiji.

SPOPADI V PALESTINI

Angleškim četam so bila poslana ojačenja. — Šestindvajset Arabcev ubitih v bližini Nazareta. — Domačini so vdrl s Sinajskega polotoka.

JERUZALEM, Palestina, 6. sept. Pomirjenost Palestine postaja vedno bolj težavna, ker so se majhne angleške ekspedicijske sile spoprijele z Arabci na raznih ločenih točkah dežele.

Danes so dospela skrajno vznemirljiva poročila, da so vdrli nadaljni Beduini s Sinajskega polotoka ter se spopadli z angleškimi četami v bližini Gazé v Južni Palestini.

Arabci so napadli angleške čete v bližini gore Tabor sredpoti med Galilejskim morjem ter sirsko mejo. Spopad se je završil pri kraju El Meša, južno-istočno od Nazareta. Arabci so izgubili šestindvajset ljudi, Angleži pa le enega. V Jeruzalemu vlada mir in precej zaničanja sta vzbudili dve proklamaciji, ki ugotavljata različne strani neredov, ki so zahtevali tako veliko število življenj in tako veliko izgubo na lastni lastni tekmi zadnjih dveh tednov.

Prvo tozadevno ugotovilo je izdal arabski eksekutivni odbor, ki se je sestel včeraj, a ne polnoštevno, ker ni moglo več članov priti v Jeruzalem.

Mohamedanski voditelji so objavili, da so sklenili obrniti se na Ligo narodov in na vse svetovne sile z izjemo onih, ki imajo mandate, naj preiščejo pritožbe proti Židom.

Angleška mandatna administracija je baže povzročila ta položaj radi svoje proždovske politike.

Liga narodov bo naprošena, naj uveljavi v Palestini parlamentarno vlado in naj dobi arabska večina primerno lastno zastopstvo.

JUGOSLOVANSKA EMIGRACIJA

Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu je meseca junija iz Jugoslavije izselilo v prekomorske kraje 1263 oseb. V prvi polovici letošnjega leta se je skupno izselilo 9829 oseb, za 1360 manj kakor v istem razdobju lanskega leta, pač pa zaradi tega, ker sta Kanada in Avstralija omejili priseljevanje iz jug. države.

V mesecu juniju se je izselilo iz Vojvodine 430 oseb, iz Hrvatske in Slavonije 405, iz Dalmacije 135, iz Slovenije 137, iz Srbije 107, iz Bosne in Hercegovine 19 in iz Črne gore 12.

Izselilo se je 445 naših ljudi v Kanado, 324 v Združene države, 239 v Argentino, 63 v Urugvaj in 61 v Avstralijo. Vrnilo se je meseca junija iz prekomorskih dežel 781 naših državljanov, v prvih šestih mesecih letošnjega leta pa 2741, dočim se je v istem razdobju lanskega leta vrnilo 2343 manj.

V evropske države je meseca junija šlo na delo 586 naših ljudi.

ZASLIŠEVANJE PRIČ V PROCESU

Policijski načelnik Aderholt ni imel waranta, ko je vdrl v štrajkarsko šatorišče. — Kako se je završila bitka.

CHARLOTTE, N. C., 6. septembra. — Danes je bilo mogoče opaziti, kakšne taktike se bodo posluževali zagovorniki v procesu proti obtoženim štrajkarjem.

Policijski načelnik Aderholt je bil ustreljen dne 7. julija, ko je prišel v stavkarski glavni stan v spremstvu več pomožnih šerifov.

A. J. Roach, eden pomožnih šerifov, ki so spremljali Aderholta, je nudil živahno sliko tozadevnega boja.

— Neki policist me je naprosil, — je izjavil, — naj grem z njim v stavkarski glavni stan, ker bo gotovo prišlo do resnih zadreg. Sedli smo v karo, v kateri so se nahajali drugi policisti, med njimi tudi policijski načelnik Aderholt. Ko smo dospeli v taborišče, je moj tovariš prvi stopil iz avtomobila, za njim pa načelnik Aderholt. Prot nam so prišli trije stavkarski stražniki. Moj tovariš je vprašal enega: — Kaj pa imate pravzaprav tukaj? — Stavkar pa je odgovoril: — To vas prokleto malo briga. — Moj tovariš in jaz sva ga nato razorožila, Aderholt je pa odšel proti uniškemu poslopju. Tudi jaz sem odšel proti prednjim vratom ter opazil štiri karabinke namerjene name.

— Ali ste spoznali katerega dotičnih mož? — so ga vprašali.

— Da. Med njimi je bil Beal, organizator južnega okraja. Kmalu nato so počili strelji. Jaz sem padel takoj na tla, ker sem bil zadet v desno stran. Ozrl sem se v poslopje ter videl nadaljne strele, ki so prihajali iz dotične strani. Nato sem se onesvestil.

Pričo je pričel križno zasliševati Arthur Hays, in Roach je zanikal, da je ono popoldne kaj pil. Priznal pa je, da sta njegova dva tovariša pila precej žganja.

Zagovorniki skušajo dokazati, da ni imel policijski načelnik Aderholt potrebnega sodnijskega povelja, ko je vdrl v taborišče.

BANČNI ROPAR USMRČEN

HUNTSVILLE, Texas, 6. septembra. — V tujakšnji jetnišnici so zgodaj danes zjutraj usmrtili Henryja Helmsa, ki je priznal da se je udeležil velikega bančnega ropu, tekom katerega so bile ubite tri osebe. Roparji so odnesli \$160.000.

ZAHTEVAJO PRELOŽITEV MANDATA

VARŠAVA, Poljska, 6. septembra. Varšavski organ židovskih nacionalistov je objavil danes članek, v katerem se glasi, naj se poveri mandat nad Palestino Poljski, ker je Poljska bolj interesirana pri blagostanju Palestine, kot pa Anglija. Predloga se ne smatra resnim, čeprav je ustvaril članek neke vrste senzacijo.

JOFFRE IN ŽENA ODŠLA V KOPALIŠČE

PARIZ, Francija, 5. septembra. Maršal Joffre, ki je bil mršav kot kdaj poprej, je odpotoval s svojo ženo v neko kopališče ter je izjavil, da se izvanredno dobro počuti. V kopališču gre bolj radi svoje žene kot zaradi samega sebe.

INDIJANCI IZUMIRAJO

Sen. Wheeler iz Montane je podal žalostno sliko o razmerah in splošnem položaju v indijanskih rezervacijah.

WASHINGTON, D. C., 6. septembra. — Indijanci v nekaterih rezervacijah Severozapada se nahajajo v obžalovanja vrednem stanju. Tako je dognal senatni komitej glede indijanskih zadev. — Senator Wheeler iz Montane je podal žalosten dopis tozadevnega položaja, ko se je vrnil s svojega preiskovalnega potovanja.

Tuberkuloza in trahena kosi-ta indijansko pleme. Njih šole in bolnice so komaj vredne tega imena. Njih denar so potrošili razni beli upravitelji, in Indijanci so bili prisiljeni plačevati velike pristobine za irigacijska izboljšanja, ki pa niso prinesla nikakega dobička.

Wheeler je dolžil Indijanski urad pod njegovo prejšnjo upravo ter politike obeh strank, ki so zakrivil tozadevni položaj.

— Stavim, da je petindvajset odstotkov Indijancev na rezervacijah jetničnih — je rekel senator Wheeler. Njegovo število pa doseže več kot celih petdeset odstotkov. Večja se tudi slučajno trahome in veneričnih boleznih. Indijancev ne izpirajo za zdravljenje, in ker je ponavadi v družini petih eden jetičen, je jasno, da se ta bolezen trahovit širi. Njihove šole in njihove bolnišnice so nesani tarne in prave pasti, v katerih lahko vsak hip izbruhne ogenj. Prejšnje vodstvo Indijanskega urada je bilo pravi uзор birokratizma. Sedaj ima pa urad novega komisarja, v katerega imam veliko zaupanje.

FRANCOZI MORAJO PITI VODO. KER JE ZMANJKALO PIVA

PARIZ, Francija, 6. septembra. Nekako 2.500.000 litrov piva na dan se je izkazalo kot nezadostna množina, da pogasi žejo Parižanov v teh vročih dneh, ko je poskočila temperatura do 93 stopinj. To je največji proizvod, katerega morajo dobaviti velike pivovarne Pariza in predmestij, dočim so tamkaj tudi nemška in druga piva, ki se nadalje večajo konsum.

V predmestjih pa je zavladala sedaj resna kriza, kajti ta dobe svoje zaloge šele telaj, ko je Pariz popolnoma založen. Prebivalci predmestij so bili dejanski prisiljeni piti vodo in limonado in Francozom ne ugaja posebno limonada, ker so izpili v teh dneh le nekako 200.000 litrov limonade, kar je presneto malo v primeri s konsumiranjem piva. Mestni vodovod pa je še vedno dobro založen s pijačo, celo na koncu sedanjega zelo suhega poletja.

BIVŠI KAZNJENEC HOČE POSTATI ŽUPAN

BOSTON, Mass., 6. septembra. — Isbister, odstavljivi policijski seržant iz Chelse, ki je odsedel osem mesečno ječo v Atlantli, je nastopil sedaj kot kandidat za mesto župana v Chelsea. Kandidiral bo proti županu Lovrencu Quigleyu, ki je poslal Isbistera v ječo.

Zapr je bil, ker je kršil prohibicijsko postavo.

VELESILE O BRIANDOVEM PREDLOGU

Briand je bil zelo razveseljen, ko so v Ženevi navdušeno sprejeli idejo evropske federacije.

ŽENEVA, Švica, 6. septembra. — Danes so tukaj napeto pričakovali, kaj bodo rekli Nemci, Italijani in Angleži k predlogu francoskega ministrskega predsednika Brianda naj se ustanovi Združene države Evrope.

Angleško in nemško stališče je že v gotovi meri označeno vsled govorov Arthura Hendersona, angleškega zunanjega ministra, ter Gustava Stresemanna, nemškega zunanjega ministra.

Henderson bo najbrž prvi zopet govoril, dočim je bil govor dr. Stresemanna rezerviran za soboto ali ponedeljek.

Medtem pa je bil Briand zelo vesel sprejema, ki ga je bila njegova ideja deležna.

Povabil je zastopnike evropskih narodov, naj se posvetujejo z njim glede tega predmeta prihodnji teden. Ta konferenca je neoficijalna ter bo posvečena edinoletni preskavi možnosti tega obširnega načrta.

Na tej konferenci bo Briand nadalje obrazložil svoje ideje, kakšna naj bi bila taka konfederacija. Se sedaj pa je rekel, da mora biti politična ter tudi ekonomska. Posamezni narodi naj ne bi izgubili svoje narodne suverenitete, ker bi bile vlade še znanprej proste ter medsebojne neodvisne.

Briand bo odšel vkratkem v Pariz na sestanek francoskega kabineta, a se bo vrnil v Ženevo predno bo odgodena skušcina Lige narodov. Pri tej priliki bo priporočil imenovanje komisije, ki naj bi preštudirala to vprašanje.

Vsi, ki so se tukaj zbrali, so se pričeli šele sedaj zavedati vse dalekosežnosti tega obširnega načrta.

Briand in drugi, ki so se odobrili tozadevni načrt, izjavljajo, da ne bo ta federacija naperjena proti Ameriki.

JUNAŠKI ČIN MLADENICA

PARIZ, Francija, 5. septembra. Bradford Washburn, osemnajstletni fant iz Bostona, katerega sta spremljevala dva profesionalna vodnika, je splezal danes z Green Needle vrhunca v bližini Mont Blanca ter s tem dosegel cilj planinskega hribolastva, ki je že šestkrat porazil vse ambicije planincev v Chamonix okraju. Dosegel je svoj cilj, ko je prišel preko ledenika, katerega so dosežaj smatrali neprehodnega, ker se je dosežaj upiral vsem poskusom znanih turistov. Mladi Washburn je bil prvi, ki je dosegel višino 13.770 čevljev po tej poti, dasiravno so poprej že večkrat splezali na vrhunec po manj nevarnih potih.

LOV NA IZGUBLJENO KADETSKO LADJO

PERTH, Zapadna Avstralija, 5. septembra. — Aeroplan, ki je last Western Australian Airways Co. je bil najet danes, da obišče zapuščeno severo-zapadno obal Avstralije ter skuša najti pogrešano dansko kadetsko ladjo, katero je požrlo nasitno morje s sedemdesetimi kadeti na krovu tekom zadnjega decembra.

Avstralski preiskovalni aeroplan bo pilotiral J. Woods, ki je že pomagal iskati aeroplan "Southern Cross" ter bo odletel v nedeljo v Perthland.

REDNA SLUŽBA S "ZEPPELINI"

Leta 1931. se bo vršila redna zeppelinška služba med New Yorkom in Berlinom. — Dr. Eckener bo danes odpotoval.

FRIEDRICHSHAFEN, Nemčija, 6. septembra. — Pogajanja dr. Huga Eckenerja z ameriškim finančniki, ki se tičejo oživitvorenja transatlantiške zeppelinške službe, se bližajo popolnemu uspehu. Redna služba med New Yorkom in Berlinom bo oživitvorenja leta 1931.

Uradniki tukajšnjih zeppelinških naprav niso sicer objavili podrobnosti tozadevnih pogajanj, vendar pa se glasi v dobroinformiranih krogih, da je treba rešiti le še par točk, predno bo ta načrt dejanski uresničen.

Dr. Hugo Eckener, poveljnik "Graf Zeppelina" se je včeraj posvetoval v New Yorku s finančniki o svojih načrtih ter bo danes odpotoval proti Nemčiji. Mudil se je v Clevelandu ter Akronu, O., kjer je razpravljaj z uradniki Goodyear Zeppelin kompanije o problemu zračnih križark, ki so lažje kot zrak. Tukajšnji zastopniki te kompanije so izjavili, da niso bili podpisani še nobeni tozadevni kontrakti.

TRIJE ARMADNI PILOTI USMRČENI

PRAGA, Čehoslovaško, 6. septembra. — Trije vojaški zračni piloti so bili ubiti danes zjutraj nad Južno Češko, ko sta trčila skupaj dva bombna aeroplana. Nesreča se je zgodila tekom manevrov.

POINCARE BO KMALU ZOPET OPERIRAN

PARIZ, Francija, 6. septembra. Na domu Raymond Poincaréja se je danes glasilo, da je prejšnji ministrski predsednik dosti boljši in da bo vsled tega kmalu zopet operiran, ker sta potrebni dve operaciji v njegovem slučaju.

DRŽAVNIKOVA BOLEZEN

Clemenceau je resno bolan, a se norčuje iz zdravnikov ter zavrača varnostne odredbe, katere mu skušajo vsiliti.

PARIZ, Francija, 6. septembra. Georges Clemenceau, vojnocasninski ministrski predsednik, se ne počuti posebno dobro. Pred dvema dnevi ga je prišla nenadna slabost in poklicali so zdravnika.

Vsi obiski pri njem so bili prepovedani, vendar pa se ugotavlja, da ni njegova indispozicija resne narave in da je opaziti že zmanjšanja.

Služabniki starega državnika so se postavili na različne ceste, vodeče v njegov zavičaj, da zagotovijo svojem mojemu popolen mir, ki je neobhodno potreben za njegovo okrevanje.

SABLES D'OLONE, 6. septembra. Prejšnji ministrski predsednik Clemenceau je bil natančno telesno preiskavan, nakar so mu zdravniki odsvetovali, naj ne dela preveč trdnosti.

Že več tednov je bil "tiger" nemurno zaposlen noč in dan s svojimi "Spomini", ki so vzbudili splošno radovednost po celi Franciji te je spal le malo ter redkokdaj počival. Ti "Spomini", katere je Clemenceau deloma diktiral, deloma pa pisal sam, bodo objavljeni istočasno v Franciji, Angliji in v Zdr. državah.

Prejšnji ministrski predsednik je protestiral proti preiskavi, a vodstvo cele zadeve je prevzel dr. Genes, ki je ukazoval celo upornemu maršalu Fochu, predno je slednji umrl.

Clemenceau je sam zdravnik ter ve dobro, koliko lahko doseže zdravniška veda in kje je njeno prizadevanje zaman.

POSKUS LETALKE

PARIZ, Francija, 6. septembra. Lina Bernstein, znana francoska letalka, je odletela danes zjutraj iz Alžira ter bo skušala preleteti Sredozemsko morje v lahkem aeroplanu. Namenjena je v Marseilles.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	500	\$ 9.30	Lir	100	\$ 5.75
"	1,000	\$ 18.40	"	200	\$ 11.30
"	2,500	\$ 45.75	"	300	\$ 16.80
"	5,000	\$ 90.50	"	500	\$ 27.40
"	10,000	\$ 180.00	"	1000	\$ 54.25

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim evensom v starem kraju v stanu znižati pristojbino za tako izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedene, bodiat v dinarjih tirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej s nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVH DO TREN TEDNIE

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER SA PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

65 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Boreley 0880

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

OGROMNO DELO RAMSAYA MACDONALDA

V torek je govoril pred skupščino Lige narodov angleški ministrski predsednik Ramsay MacDonald.

Njegov govor je bil tako optimističen ter je vseboval tako obljube, da jim niso verjeli niti zastopniki trinpetdesetih narodov niti zastopniki časopisja.

Načelnik angleške delavske vlade je proglasil, da se bodo angleška in ameriška vlada tekom dveh ali treh tednov sporazumeli glede razoroženja. Temu sporazumu bo naglo sledil nadaljni sporazum med petimi velesilami.

Washington, ki bi moral vendar kaj vedeti o tem predstoječem sporazumu, stoji celi stvari precej skeptično nasproti ter poudarja optimističen značaj te MacDonaldove izjave.

Par dni nato je govoril v zveznem senatu senator Hale, ki je predsednik senatnega mornariškega odbora.

Rekel je, da bo začela Amerika kmalu graditi petnajst novih križark. Gradnja je bila že dovoljena, toda nekoliko zavlečena na izrečno predsednikovo željo.

Ta zagovornik velike in močne ameriške mornarice je odločno poudaril, da gradnja petnajstih novih ameriških križark ne bo opuščena, pač pa nasprotno — z gradnjo se bo čimprej pričelo.

Javnost govori o nekaki pogodbi med nami in med neko evropsko velesilo, — je rekel Hale. — Te govorice nas pa ne bodo popolnoma nič ovirale, da zaščitimo svojo domovino in svojo obal.

Če vzamemo, da se Herbert Hoover zavzema iz finančnih in strokovnih razlogov za razoroženje, zamorejo priti njegovi nazori do veljave edinole v slučaju, da jih odobri kongres.

Da bi bil na kongres Hooverjevega mnenja, je zelo dvomljivo.

Konservativni republikanci so skoro brez izjeme prijatelji močne in velike mornarice.

Napredni republikanci bi mogoče soglašali s Hooverjem in glasovali za njegov predlog.

V tem slučaju bi se pa konservativnim republikancem pridružili tudi konservativni demokrati ter z njimi vred zmagali.

Vsled tega je jako dvomljivo, da bi mogel dobiti Hoover resnično in uspešno podporo kongresa, ako bi se odločno zavzel za razoroževanje na kopnem in na morju. Kaj mislijo v Ženevi o razoroženju, je pa najlepše razvidno iz poročila newyorškega "Timesa".

MacDonald je zaključil svoja izvajanja z besedami: — Ena največjih vojnih nevarnosti je pa, — da smo nekateri — oziroma, da smo vsi še vedno preveč oboroženi.

"Timesov" dopisnik dostavlja: — Tem besedami je skledil globok molk. Ta molk je bil bolj zgovoren kot vse besede.

In to je resnica. Kapitalistične sile nočejo razoroženja, kajti kapitalistične sile se druga drugo boje.

Narod ne zaupa narodu, in vsi se skrivajo za grmovjem ter čakajo primerne trenutke, za zasede svojemu zvestemu prijatelju in sosedu bodalo med pleča.

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Amnestija v novosaških zaporih.

Na podlagi kraljeve amnestije je bilo iz novosaških zaporov izpuščenih 13 kaznjencev, ki so radostnih obrazov zapuščali celice.

Nevarno navdušen kibic.

18. avgusta se je v Zagrebu odigrala prvenstvena tekma med tamnjo Ilirijo in Sokolom, ki je bila odločilne važnosti za naslov prvaka drugega razreda. Ko je Ilirija pri stanju 2:1 izravnila, je pregorel kibic Martin Štampar pograbil steklenico jogurta in jo vrgel med gledalce. Steklenica je priletela Franju Pavišcu na glavo in ga težko ranila. Prepeljali so ga v bolnico, dočim je moral razgreti kibice v zapor.

Poskušen samomor 78-letne Slovenke v Zagrebu.

V svojem stanovanju na Illici 84 se je skušala zastrupiti 78-letna starka Cecilija Pavić iz Rajhenburga v Sloveniji. V noči 17. na 18. avgusta na nedeljo je bila octovo kislo. Vso noč se je starka zvijala v strahovitih mukah, toda nihče je ni čul. Šele jutraj so sosedje čuli njeno stokanje, nakar so obvestili resnično postajo. Starko so prepeljali v bolnico.

V smrt jo je poglajala neizmerna beda. Bila je sama na svetu, prepuščena sebi in usodi na milost in nemilost.

Zopet igranje kopanja pri Zagrebu.

18. avgusta je v Savi pri Zagrebu utonil neki mladenič, čigar identitete dosedaj še niso mogli ugotoviti. Kopalci so sicer videli mladeniča boriti se z valovi, vendar mu ni mogel nihče na pomoč, ker je takoj izginil v vodi in ker je Sava na kraju nesreče zelo deroča.

Nesreča na Dunavu.

17. avgusta se je na Dunavu pri Novem Sadu prevrnil čoln s šestimi osebami. V čolnu so bile samo ženske in otroci od katerih ni nihče znal plavati. Nevarnost je bila velika, vendar se je obema čolnarjema, ki sta čoln upravljala, posrečilo vse ljudi rešiti iz vode.

Rodbinska tragedija pri Sremski Mitrovici.

V selu Bogatić pri Sremski Mitrovici se je odigrala grozna rodbinska tragedija. Ugodni vaški trgovec Živorad Trifunović je v prepripravi ustrelil svojo ženo Zorko in nato izvršil samomor. Vzrok strašnega dejanja so bile rodbinske razmere, veliki dolгови in neozdravljiva bolezen, na kateri je Trifunović že dalje časa bolehal.

Strašna nesreča.

Strašna nesreča se je pripetila te dni v malem slavonem selu Cerić. 16-letni hlapec Luka Ilč je stal na mlatinici in metal snopje v stroj. Nesreča pa je hotela, da mu je nenadoma spodrsnilo, izgubil je ravnotežje in padel v stroj, ki ga je strahovito razmesarilo. Nesrečnega so mrtvega potegnili iz mlatinice.

Izginila.

Zagrebska policija je prejela številne prijave o izginulih osebah. Tako je na policiji prijavil sodarski pomočnik Josip Knežević, da je njegova sestra Kata, lastnica brnarije, pustila v stanovanju listek z napisom, da je ni treba več iskati.

Krvav pretep na Ozlju pri Karlovcu.

18. avgusta je bila cerkevna proslava na Ozlju pri Karlovcu. Iz Karlovca in okolice je prišlo mnogo ljudi, ki so prisostvovali žegnani, po končani službi božji pa so odšli v gostilne. V neki gostilni je kmalu nato med pijanimi fanti nastal krvav pretep, pri katerem so bili Anton Mihličinac iz Krašića, Josip Šašek iz Jaskova in Tomo Fanjak težko poškodovani in so morali vse tri prepeljati v bolnico v Karlovec. Vsi trije so dobili več sunkov z nožem in je njihovo stanje zelo kritično. Orožniki so aretirali glavne pretepeče, ki so jih izročili sodišču. Govori se, da se je poboja udeležilo tudi več Slovencev.

POČITNICE SO KONČANE

Vsak se vrača k svojim dnevnim dolžnostim. Vsi železničari neredi uničujejo duševno energijo posameznika ter povzročajo skrb in potrost. Da boste z veseljem delali, pijte

TRINERJEVO GRENKO VINO
redno pol ure pred vsako jedjo. "Heiser, Alta", Can., 25. junija. Trinerjevo Grenko VINO me je nadgradilo z novim življenjem. Jos. Zajac. Poskusite! Pri vseh lekarnarjih. Adv.

Beograjski konkurent "kralja smrti".

Slavko Barta, ki ga imenujejo tudi kralja smrti, je znan kot eden najmocnejših ljudi na svetu. Njegove najpriljubljeneje produkcije so zadrževanje avtomobilov in aeroplanov, ki so v polnem pogonu. S temi akrobacijami moči se je proslavil letos posebno v Parizu. Pred dnevi je zopet nastopil v Beogradu, in sicer na zemunskem letališču, kjer se je zbrala ogromna množica iz Beograda in okolice. Pripravili so dva aviona, ki vozita na prvi Beograd-Skopje in Zagreb. Barta si je pritril na roki vrvi, na katerih sta bila privezana v nasprotni smeri stojeca aviona. Na znamenje Bartovega impresarija sta pilota pognala motor in propele sta se začela vrteti. Sledili so napeti trenutki, ko je občinstvo bilo prepričano, da se bosta letali dvignili in raztrgali Barta na kosce. Toda "kralj smrti" je obdržal obe letali, ki sta potegnili s silo 450 kg, na mestu. Občinstvu je zastala sapa, nekaj dam je padlo v nezavest, nekatere so kričale: "Dostil! Dostil! Raztrgalo ga bo!" Pilota sta ustavila motorje in letali so zopet spravili v hangarje. Barte se je nato produciral z eksplozivnimi patronami, katere je užigal v ustih.

Še večjo senzacijo kakor Bartov nastop je pa v Beogradu pred dnevi povzročil delavec Dragoljub Aleksić, ki je nastopil kot Bartov konkurent. Že pred letom dni so časopisi poročali o Aleksiću in njegovi izredni moči. Grizel je železno verigo, zmečkal je železno do 6 cm debele palice, kakor bi bile iz testa in obdržal je avtomobil z zobmi ter dva z rokami. Delavec je star šele 19 let, toda njegove mišice so kakor iz jekla. Že pri prvi produkciji Barte na sportnem igrišču BSK je Aleksić zahteval, naj se mu dovoli, da bo zadržal kakor Barta, z rokami 10 motokiclov. Občinstvo in komisija sta se mu smejala, meneč, da se fant šali. Naslednje dni si je Aleksić izposodil nekaj denarja in se začel trenirati kakor Barta. Najprej je obdržal na mestu dva avtomobila, nato pa štiri iste velikosti in jakosti, kakor so bili tisti, s katerimi se je produciral Barta. Mimoidoče občinstvo se je ustavilo in okoli mladega delavca se je kmalu nabrala množica, ki ga je občudovala. Nato je Aleksić šel pred redakcijo "Politike" in povabil urednike, naj se prepričajo o njegovi moči. Produkcijo s štirimi avtomobili je izvršil štirikrat zaporedoma, tako da so mu od napora zakrnavale mišice. Navdušeno občinstvo je mladega konkurenta "kralja smrti" odnesla na ramah v redakcijske prostore "Politike", kjer je Aleksić izjavil, da more izvršiti vse akrobacije, s katerimi se produciral Barta, da lahko zadrži na mestu dve letali in da upa tudi užgati ekrazitno patrono v ustih.

Ko so ga vprašali, kako sodi o Barti, je priznal njegovo izredno moč in spretnost, vendar pa je dodal, da mu je v vsem kos.

Aleksić je bil pretekle zimo angažiran v nekem beograjskem baru, kjer je nastopal v težkih atletskih produkcijah.

Samomori v Zagrebu.

V Zagrebu skoraj ne mine dan, da ne bi zabeležili samomorov, ali pa poskušanih samomorov. Tudi 18. avgusta si je končal življenje neki delavec, — dvema mladenkama pa so ga komaj rešili. Pri selu Vrapče pri Zagrebu je skočil opoldne pod vlak neki moški. Lokomotiva ga je zgrabila in popolnoma razmesarila. Samomorilec je delavec Peter Veriga iz Kustošije. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

V Preradovičevi ulici v Zagrebu je skočilo neko dekle pod drveči avtomobil. Šofer je v zadnjem hipu opazil samomorilko in naglo okrenil na desno, toda dekle je bilo urnejše in se je poglajalo za vozom. Avtomobil ji je šel čez trebuh in jo nevarno poškodoval. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so ugotovili, da gre za 19-letno Nino Krmotičevo iz Pulja. Vzrok samomora ni znan, vse pa kaže, da gre za nesrečno ljubezen. Mladenkino stanje je zelo kritično.

NAJVEČJI SAFIR NA SVETU.

Na posestvu revnega birmankega setjaka v Rangoonu je bil te dni najden safir, ki obsega 1000 karatov. Baje gre za največji safir, ki je bil do danes najden. Srečni najditelj je postal preko noči milijonar.

NOVICE IZ SLOVENJE

Zagonetno izginotje 17-letnega fanta.

Zagorsko okoličino vznemirja zagonetno izginotje 17-letnega dečka, ki ga pogrešajo že več dni in je vsaka sled za njim zabrisana. Zadeva je naslednja:

Pod Sv. Planino je pri posestniku Zmrzljaku že leto dni služil sin predliniškega delavca Ivana Raka iz Litije. Fant je opravljal lažja dela in dnevno je nosil mleko strankam v Trbovlje. Tako tudi te dni. Zjutraj je odšel z doma proti Trbovljam, pa se ni več vrnil. Gospodar se je čudil, da fanta ni od nikoder, posebno se, ker bi moral od strank primesti denar za mleko. Odpravil se je torej za njim, da ga poišče. S potoma pa je že izvedel, da se nahaja fantov kos s steklenicami v bližini Pečnikovega posestva. Nadalje so mu povedali, da se je fant ustavil na ondornem sadonosniku in začel obirati sadje. Gospodinja ga je okregala in tudi malo zlasala. To je fanta ujezilo, da je pustil kos na mestu in zbežal.

Ker je fant bil res ujezljiv, navede, že od rane mladosti, nikakor ni izključeno, da si je sam končal življenje, ker se je že prej večkrat izrazil, da bo izvršil samomor. Iskali so ga po vsem gozdu, a ga doslej še niso našli. Orožništvo je o izginotju obvestilo fantovega očeta in nadalje poizveduje za njim. Zanimivo pri tem je dejstvo, da se je denar, ki ga je fant pri strankah v Trbovljah pobral za mleko, ves nahajal v košu.

Drzni vlomilci v ormoški okolici.

V zadnjih letih so se v ormoški okolici na vseh straneh tako vrstili vlomni in tatvine, da so se ljudje že v strahu in razburjenju izprasevali, kaj bo, če se bo vlomilsko početje tako drzno širilo dalje. Letos je vendar že kazalo, da so se vlomilci in tatovi precej ugnali. Pravkar pa je prebivalstvo zopet vznemirila novica, da so se vlomilci pojavili pretekle dni pri Sv. Tomažu blizu Ormoža ter tudi polkušali svojo srečo najprej pri gostilničarki Cafovi, kjer pa so odnesli le zadnje četrto zaklanega teleta in telečo kožo. Da so lažje opravili svoj posel, so omamili psa, ki je zvest hišni čuvaj.

Že 19. avgusta ponoči so v vlogi nadaljevali ter se lotili najprej trgovine Vinka Ozmeča. S klicahjem na pomoč jih je trgovec odgnal in niso povzročili druge škode, kakor da so odtrgali zapeh. Ker torej tu niso imeli sreče, so se podali na tomaževsko prsto, kjer pa jih je gošpa, ki je takoj čula ropot, pregnala s prižiganjem luči in so morali tudi tu pobegniti, zlovinši samo ključavnico. Mahnili so jo nato kar k sosedu, trgovcu Keglu, in odnesli iz trgovine blaga v skupni vrednosti okrog 50000 dinarjev. Da jih ni motil pes, so mu tudi tukaj podvrgli neko mamilo. Še ves drugi dan pes ni kazal nikake živahnosti, marveč je samo polegel.

Da so se napotili vlomilci v eni sami noči kar k trem hišam, prica o njih posebno drznosti. Kljub vsestranskemu zasledovanju in poizvedovanju se doslej še ni posrečilo najti sledove za lopovi.

Požar na Primskem.

22. avgusta je nenadoma izbruhnil pri posestniku Francu Krtu vulgo Gale na Primskem št. 6 večji požar. Ogenj je nastal pri gospodarskih poslopih in se je nena-

Dopis

Kirkland Lake, Ont., Canada.

V prigibu najdete P. M. O. za 2 dolarja v pokritje moje naročnine, katere mi je potekla dne 31. avgusta. Bojim se, da mi nobena številka lista ne zaostane, kjer jako bi mi bilo žal, ako se mi le številka izgubi tako priljubljenega lista "Glas Naroda".

Ob enem naj malo poročam tukajšnje, to je kanadske razmere. Danes tri leta tu ni bilo še Slovencev, a danes jih šteje naša naselbina preko tristo. Upamo, da je ena največjih na severu Canade. Imamo dve podporni društvi, ki obe jako hitro napredujejo v članstvu. Škoda, da nam manjka društvenega doma, pa upamo, da ga z združenimi močmi obeh društev gotovo v najkrajšem času oziroma v prihodnjih par letih gotovo zgradimo.

Slovenskih družin je tukaj komaj pol ducata. Toliko več nas je je pa samcev, to je pečlarjev. Vsi smo zaposleni v zlatih rudnikih in tudi pri upravi mesta je nekaj rojakov zaposlenih.

Tudi mesto jako hitro raste, je razvidno iz tega, da je imelo leta 1923 le okoli 3000 prebivalcev, danes jih pa šteje približno 10.000.

H koncu pošiljam vsem čitateljem in čitateljicam Glas Naroda v Canadi in tudi preko meje najlepše pozdrave, listu pa želim mnogo novih stalnih naročnikov. Petra Zgaga bi povabil, da naj pride tu v kanadsko zlato polje, da bi si nabral pristnega zlata in tudi precej gradiva za svojo kolono. Meni se smili, ker večkrat tarna, da je bolj slabega zdravja. On bi gotovo prišel sem v slavniki, česar posledica bi bilo, da se mu še bolj zdravila njegovo že itak rahlo zdravje. Tu namreč že precej mrzla sapa piha.

Feliks Peček.

doma tako močno razvil, da je bil njegov sijaj daleč na okrog viden. Okrog pol 11. zvečer so vrstoma zatulle v noč srene posameznih tovarn, tako v tovarni Hoehlerja, v Jngočeski in Vulkana. Nato je prišel biti v župni cerkvi plat zvona. Alarm je bil izvršen v takem velikem stilu, da so ljudje mislili, da gori v mestu in hiteli vsi iz hiš.

Na lice požara je prihitelo poleg domačega društva še šest sosednjih, med njimi tudi iz Kranja z avtomobilom in obema motornima brizgalnima. Gasilec se je posrečilo ogenj lokalizirati, ki je grozil sosednjim objektom. Zgorelo je do tal večje gospodarsko poslopje in drvarnica, med tem ko so Krtu rešili stanovanjsko hišo in hleve. Škodo cenijo na 50.000 dinarjev, ker mu je pogorelo 15 voz sena, detelje in drugih poljskih pridevkov ter par strojev. Krt je zavarovan za poslopje s 15 tisoč dinarjev, in za poljske prideleke z manjšo posebno vsoto. Kako je ogenj nastal, je še nepojasnjeno. Kranjski orožniki so uvedli poizvedbe.

Radio po nemških železnicah.

Z vseh nemških telefonskih postaj bo odslej mogoče imeti radio-telefonske pogovore s potniki, ki se peljejo po nemških progah. Pogovor usmerijo po telefonski žici do Hamburga ali Berlina, kamor je bližje do vlaka, in s teh dveh postaj ga odpremo brezplačno do potnika na vlaku.

Peter Zgaga

The Call of the Wild.

Možiček je ugal: — Kaj ji je? Le kaj ji je?

Pa ni mogel uganiti prave. Rekel ji je, naj gre v Ljubljano in naj si nakupi vsega, kar ji uga-ja v izlozkih, misleč, da jo bo s tem potolažil.

Ona je res šla, enkrat v Ljubljano in dvakrat v Zagreb, toda kupila ni ničesar.

Ko je sedela zvečer na verandi, se ji je boječe približal, rekoč:

— Če sem jaz kriv tvoje bolečine, povej, da popravim, kar sem zagrešil. Te negotovosti ne morem več prenašati. Če se je pa kdo drugi naselil med naju, če si komu drugemu poklonila srce, si sama izbrala po svoji volji in po svojemu srcu. Hudo mi bo, toda zaprek ti ne bom delal.

Kot da bi jo pilil gad, je odskočila, potem je pa padla na kolena pred njim in zajokala.

— Prisegam ti, da imam samo tebe rada. Ljubila sem te od prvega dne, ko sva se seznanila, in ljubila te bom, dokler se ne bodo zavečno zaprle moje oči.

Tako prepričevalne so bile njene besede, da jim je moral verjeti.

Kaj ji je torej?

Dnevi so postajali krajši in čemerni. Puste megle so se vlačile nad dolino. Ko je bila sama doma, je pritiskala vroče celo na šipo in gledala deževne kaplje, ki so padale od zarmenelega lista.

Mož je komaj enkrat na teden šel po kupčiji, pa tudi takrat ni dolgo izostajal. Bal se je za svojo ženo. Več zdravnikov je vprašal za svet, in so mu svetovali to in ono. Svetovati je bilo seveda težko, ker se ni dala nobenemu zdravniku preiskati in ni hotela odgovarjati na njihova vprašanja.

Nekaj večera se je vrnil mož domov ter ji prinesel veliko presečenje: — Zlat prstan z velikim zlahtnim kamnom, katerega je nekdo občudovala v neki ljubljanski izložbi.

Hiša je bila prazna. Žena se na klice ni odzvala. V njeni sobi je bilo vse razmetano. Ročnega kovčka ni bilo. Vzela je le najpotrebnejše.

Na mizi je opazil pisemce sledenice vsebine:

— Oprosti, moj dragi, da te nisem pričakala in sem ti rajše prištedila mučno slovo. Hvala za vse, kar si storil zame in za vse izraze tvoje ljubezni. Če kdo zna ceniti tvojo ljubezen, vedi, da jo znam jaz. Toda jaz ne morem ostati. Nesrečna bi bila. Ne očitala bi si, da jem tvoj kruh, ker sem tudi jaz nekoliko prispevala k najinemu blagostanju, toda ni je sile na svetu, ki bi me zadržala. Ti ne veš, kako strašno sem se razveselila spomladi domovine, domačije, tebe in otrok. Zdelo se mi je, da sem v nebesih. Polagoma so pa začela t nebasa izgubljati zame vso lepoto in vso privlačnost. Ne jezi se name. Ne skušaj me zalezovati in zasledovati. Tudi če bi me dohitel in me prevedel nazaj domov, bi bili tvoji napor brezuspešni. Pomisli včas name. Jaz bom nate vedno mislila.

Te pozdravlja tvoja

nehvaležna žena,

Pismo mu je padlo iz rok. Omahnil je v naslonjač. Dolgo ni vedel, če bi kiel ali molil.

Prav nič ni poizvedoval za njo. Šele po preteku dneh so sosedje opazili, da je ni v hiši.

Četrti dan se je nahajala na širnem oceanu. In čimbolj so se bližali Ameriki, tembolj vedro ji je postajalo lice.

Kajti klicalo jo je in ona se je morala temu klicu odzvati. Klicala sta jo slavniki in mašina.

Sedaj je zopet globoko sklonjena med bloki, slamo, kitami in slavniki.

Motor ji brni, najlepšo pesem. — Pet ducatov šest ducatov — štejejo polglasno njene uvele ustnice.

Odzvala se je klicu in je zadovoljna.

Glavna privlačna sila,

ki nam dovaja dnevno vlogo na SPECIAL INTEREST ACCOUNT, je poleg točnega poslovanja

Popolna varnost pri nas naloženega denarja.

Obresti po 4½% mesečno obrestovanje.

Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

RADISLAV RUDAN:

SOVJETSKI TRIBUNAL

Sedeli smo v kavarni in smo čitali časopise in kakor vsako popoldne smo bili tudi tistega dne zbrani polnoštevilno: jaz, profesor Malovec, odvetnik dr. Petran, novinar Kalina in davčni uradnik Hren. Čitali smo poročila o porotnih razpravah in razpravljali o oporilni razsodbi v nekem političnem procesu. Profesor Malovec se je zaradi razsodbe razburjal, in dasi filozof, se ni dal prepričati o pravilnosti psiholoških argumentov, s katerimi je odvetnik dr. Ivan Petran utemeljeval oprostitev. Bilo je vse dokazovanje zaman in skregali bi se bili in nemara še v jezi razšli, da nam ni Petran povedal preudovite zgodbe iz svojega življenja, ki je bila tako zanimiva in nenavadna, da je nikoli v življenju ne bom pozabil.

"Poglejte," je dejal dr. Petran, "poglejte te moje lase! Vsi sivi so in v eni sami groze polni minuti so mi osiveli, kajti tedaj je stala smrt pred mano, gospodje!"

"Smrt?" smo se začudili. "Povejte nam, kako je bilo!"

"Na smrt sem bil obsojen, jaz, odvetnik dr. Ivan Petran sem bil določen od samega visokega sodišča, da mi bodo ob štirih popoldne, šest ur po obravnavi in razsodbi, položili vrh krog vratu in me na glavnem mestnem trgu obesili."

"Nemogoče!" smo vzkliznili vsi obenem.

"In vendar je bilo tako," je dejal doktor Petran in pripovedoval dalje: "Bilo je v tistih dneh, ko se je po porazu centralnih sil razlila boljševiška povodenj iz ruskih step preko izmučene in seestrane Evrope, v tistih dneh, ko je vrel v Nemčiji in Italiji, ko so na Dunaju že razveselili rdeče zastave s srpom in ključem in ko je na Ogrskem zavladal Bela Kun. Tedaj sem bil odvetnik v nekem malem mestecu onstran Mure in preden sem mogel zbežati, so bili že vsi izhodi zastraženi po rdečih gardistih. Posle mestne uprave je prevzel svet komunističnih komisarjev in vsa oblast je prešla na revolucionarje. Polastili so se seveda tudi sodišča in postavili svoj tribunal, kateremu je predsedoval čestiti čevljarji moj-

ster Janoš Berenič. Toda novi gospodarji so bili človekoljubni, zadovoljili so se s tem, da so postreljali nekaj glavnih predstavnikov meščanstva, izpraznili denarne zavode in trgovine ter si prilastili hiše in zemljišča veleposestnikov. Sicer pa nami niso delali site in po nekaj dneh peklenškega strahu smo živeli tudi v novih razmerah dokaj mirno. Brez usmiljenja so bili novi gospodarji samo napram onim, ki so skušali zaneti upor ali pa pobegniti preko meje. Kogar so zalotili na takem poslu, so ga brez usmiljenja terali pred svoj tribunal ter ga po svojih, nikjer pisanih postavah, obsodili v dosmrtno ječo ali pa na smrt na vešilih.

Tako se je zgodilo tudi neki mladici grofici, ki je hotela v strahu za svoje življenje pobegniti preko meje, kjer so jo čakali obupani roditelji. Ko sem se nekega večera ravno spravljat spat, so mi nendoma potrkali na vrata rdeči gardisti in zahtevali, da prevzamem uradno zagovornišvo mlade državljanke, ki jo je straža ujeta na poizkušenem begu preko meje. Ker sem vedel, da bi me vsako upiranje moglo privedi na pot mlade grofice, to je v ječo in morebiti še na vešala, sem se brez ugovora vdal in obljubil, da bom točno ob osmih naslednjega dne nastopil svojo visoko službo uradnega zagovornika in rdeči gardisti so odšli ter me pustili na miru.

Zjutraj sem bil že pred določeno uro na mestu, poizvedel po okoliščinah, v katerih je dama prešla postave rdeče vlade in se posvetoval tudi z njo samo. Grofica je bila blesta kakor vosek in nobena moja tolažilna beseda je ni mogla ohrabriti. Smilila se mi je posebno še, ker je bila mlada in lepa in v mislih mi je dozorel zagovor, tako silen in prepričevalen, da bi mogel z njim nastopiti pred katerim koli najvišjim sodnim senatom sveta. Da moram zmagati in da bom zmagal, o tem sem bil tako trdno prepričan, da bi bil svojo glavo stavil, da bo grofica oproščena in izpuščena.

Tako se je približal čas obravnave. Mesto senatnega predsednika je točno ob osmih zavzel čevljarji mojster Janoš Berenič, votirala sta krojač Jurij Kuzemč in čestiar Gaspár Rak, zapisnik je vodil bivši občinski stražar Imre Baloh, državni pravdnik pa je zastopal orožniški stražmešter Adam Abič. Obtoženo grofico sta pripeljala pred visoko sodišče dva rdeča gardista, jo posadila na zatožno klop in razprava se je pričela. Prečitana obtožnica je dolžila mlado državljanko X. Y., da je z namenom odtegniti se sovjetski oblasti delavcev in kmetov hotela pobegniti preko meje, da je hotela odnesti s seboj prikrite dragocenosti, ki so po pravi revolucije postale last države in da je nameravala v inozemstvu pokreniti sovražno akcijo proti domovini in revolucionarni sovjetski vladi delavcev in kmetov.

tov. Državni pravdnik, orožniški stražmešter Adam Abič, je zaradi tega zahteval, da se obtožena državljanka obsodi na smrt na vešilih in je bil za vse drugo nedovzet.

Tedaj sem nastopil v obrambo svoje varovanke v globoko zasnovanem govoru. Poldrugo uro sem dokazoval visokemu senatu, da ni državljanka X. Y. s tem, da je hotela pobegniti preko meje, nicesar zagrešila, kajti hotela je samo k svojim roditeljem, saj išče še negodno pišče koklo, da bi se skrillo in ogrelo pod njenimi peruti. Moj zagovor je bil skratka tako prepričevalen, da je na visoki senat napravil najgloblji vtis, da bo moja varovanka popolnoma oproščena. To sem ji, ko se je senat umaknil k posvetovanju in razsojanju, tudi povedal, toda bila je tako zbegana in prestrašena, da mojih besed sploh ni razumela.

Molče sem tedaj čakal na razsodbo, katero je po vrnitvi senata pred čestiti predsednik čevljarji mojster Janoš Berenič. Čital je počas, nerodno in z neskončno dolgi mi in mučnimi presledki:

"Mi, sodišče revolucionarne sovjetske vlade delavcev in kmetov, smo, razsojajoč po visokem zakonu svoje vesti in svojih proletarskih revolucionarnih načel, sklenili soglasno, da se državljanka X. Y. zaradi nameravanega pobege preko meje, zaradi prilastitve državnih in narodnih dragocenosti in zaradi suma nameravane protidržavne in protirevolucionarne agitacije, obsodi na smrt na vešilih."

Istočasno pa smo prav tako soglasno sklenili, da se na smrt na vešilih obsodi tudi njen zagovornik, bivši doktor in sedanj državlján, odvetnik Ivan Petran, in sicer zaradi tega, ker si je drznil zagovarjati tako izrazito zastopnico meščanstva; kakor je obsodena državljanka X. Y. s svojim zagovorom je hotel preslepiti ljudski tribunal in doseči oprostilo razsodbo ter bo zaradi tega skupno s svojo varovanko, državljanko X. Y., danes ob štirih popoldne obesen na Glavnem trgu. Smrtno obsodbo bo ob asistenci sodišča in javnosti izvršil mestni komisar za eksekucije, sodrug in državlján konjederec Štefan Čikeč."

V tistem trenutku, ki je sledil strašni in tako nepričakovani smrti obsodi, se je grofica oncesveščena zgrudila na tla, meni pa so posiveli vsi lasje. Obšla mi je strašna groza brezdnega obupa, da sem se skoraj sescel in sem le še kakor v nezavesti slisal nadaljnje besede senatnega predsednika, čevljarja Janoša Bereniča, ki je čital:

"Ker pa ni namen revolucionarne sovjetske vlade delavcev in kmetov maščevati se nad bivšo buržoazijo in ker hoče pokazati bivšim meščanom, da je plemeniti in velikodušna, smo mi, sodišče revolucionarnih delavcev in kmetov, soglasno sklenili, da se državljanka X. Y. in njen zagovornik državlján Ivan Petran pomilostita in takoj zopet izpustita na svobodo!"

Sprva te nadaljne razsodbe skoraj poslušal nisem, ko sem pa domel njen smisel, mi je bilo kakor da sem se na novo rodil ali vsaj vstal iz groba, kjer sem bil neskončno dolgo pokopan. In zopet sem videl pred seboj solnčno svetlobo, ljudi, svet in življenje. Kakor brez pameti od neskončne radosti sem pograbil še vedno nezavestno grofico ter jo na rokah odnesel iz sodne dvorane. Zunaj se me obsuli ljudje, strmeli vame in vanjo in naju niso spoznali, tako spremenjena sva bila. Moji lasje so bili sivi, njena polt pa je nalikovala voščeni sveči in ljudje so videli pred seboj samo dvoje duhov, ki sta ubežala grozotni tajni smrti živa — toda spremenjena in zaznamovana za vse življenje..."

Tako nam je povedal to zgodbo sam odvetnik Petran in da je resnična in da se je vse zgodilo natančno tako kakor sem zapisal jaz, Radislav Rudan, se lahko prepričate sami pri čevljarjem mojstru Janošu Bereniču, ki hvala Bogu še živi in je zvest in vdan državlján naše kraljevine.

H KITAJSKO-RUSKEMU SPORU

Na gornji sliki vidite oddelček sovjetske infanterije, spodaj je pa slika kitajskega nacionalističnega voditelja Kaj Šeka in skupina kitajskih nacionalističnih vojakov.

Fašistovska korita.

Pred časom je obdobil nekdanji tajnik fašistovske stranke in član velikega fašistovskega sveta poslanec Farinacci v svojem listu "Il Regime fascista" bivšega milanskega podeštata poslanca Belloni-ja velikih finančnih malverzacij in nerednosti, ki jih je zagrešil na svojem prejšnjem službenem mestu. Med obema fašistovskimi prvaki se je unela ostra časopisna polemika, kajti Belloni razpolaga tudi z lastnim časopisom, in sicer milanskim "Secolo-Sera", ki ga je pred dobrim letom kupila finančna skupina, v kateri igra Belloni vodilno in odločujočo vlogo. Ker bi bilo utegnito nadaljevanje ostre polemike odkriti vaj en del vladne gnilobe, ki razjedata fašizem, je vodja fašizma kar naenkrat celo polemiko pretrgal in imenoval posebno komisijo, ki naj preišče celo zadevo in o njej poroča.

Pred dnevi je komisija objavila velikansko poročilo o poteku preiskave, kateremu je dodala svoje zaključke. Glasom teh zaključkov se ne more Belloniju očitati nikake neokorektnosti pri najetu ameriškega posojila za milansko mesto, pač pa je bila komisija mnenja, da je poslanec Belloni neokorektno postal v mnogih drugih slučajih s tem, da je izrabljaj svoj službeni položaj v lastno korist, ko je bil podeštata milanskega mesta. Nadalje je komisija potrdila obtožbo poslanca Farinaccija, da je bil Belloni ob pričetku svoje politične kariere "nag in bos", dočim je danes, odkar je bil milanski podeštata, eden iz najbogatejših ljudi in najplavnejših finančnikov v severni Italiji.

Na podlagi teh zaključkov komisije je odredil Mussolini, da se mora poslanec Belloni za nedoločeno dobo vzdrižati od slehernega političnega in javnega udeleževanja, poslanca Farinaccija pa je izrazil gajo, ker je obtožil Bellonija malverzacij tudi pri najetu milanskega posojila, ki so se baje izkazale za neresnične. Poleg tega je odredil Mussolini, da bo komisija, ki je vodila preiskavo, nastopala tudi v bodoče v vseh onih slučajih pretežno moralnega značaja, ki ne spadajo v pristojnost rednega ali strankinega sodišča.

S čim pa se je zameril poslanec Belloni fašizmu in njegovemu vodji? Mogoče s svojim nedavnim govorom v poslanski zbornici o gospodarskem položaju Italije, ker je bil ta govor preveč odkritosrčen? Nerazumljivo je namreč, zakaj je bila potrebna javna časopisna obtožba poslanca Farinaccija, ko bi pa bil lahko uredil celo zadevo med seboj. Neverjetno in skoraj nemogoče je namreč, da bi bil Farinacci napadel Bellonija brez vednosti vo-

dje. Mogoče je hotel vodja slepiti domačo in tujo javnost, kako zna pobijati energično korupcijo in si je v to svrhu izbral za žrtev Bellonija? Če pa se misli vodja res vreti na ta posel, tedaj mu ne bo zadostovala ena sama komisija, ampak imenovati bo moral najmanj eno v vsaki občini. Nekaj gradiva za njegovo komisijo mu damo lahko celo mi, ki ne živimo v Italiji in nimamo več neposrednega vpogleda v tamošnje razmere.

Tako živi v Milanu neki Arnaldo Mussolini, o katerem pravijo, da je brat velikega vodje. Ta možakar je bil do takozvane fašistovske revolucije ravnatelj "bos in nag" kakor Belloni. Danes pa je bogat mož in soudeleženec ter upravni svetnik v neštetihi zlati pa časopisnih podjetjih.

Kakor Belloni v Milanu, tako je bil svojasno governor rimskega mesta neki senator po imenu Pip-pio Cremonesi. Nekega dne je bil na povelje vodje nenadoma od-stavljen. Še pred tem in še bolj takrat so se širile po Rimu, in to v fašistovskih krogih, govorice, ki so se razširile po celi Italiji in prodre-ti do Trsta, da je mož kot go-verner izvrstno zaslužil. Pippe že prej ni bil revež, toda za časa njegovega županovanja se je njegovo premoženje najmanj potrojilo ako ne podeseterilo. Tudi njegov naslednik knez Spada Potenziani ni imel baje preveč čistih rok.

Vodja fašizma brez dvoma pozna nekega Italo Balba, saj je eden iz kvadrumvirov in njegovih najžojih sotrudnikov. Ta mož je bil pred fašistovsko revolucijo "bos in nag", danes pa je, kakor pripovedujejo očividci, lastnik ogromnega premoženja v Ferrati.

Tu smo navedli samo nekoliko kričih primerov. Če bi hotel in mogel vodja prisluškovati ljudskim govorom, bi bilo takih slučajev na tisoče. Če bi pa dovolil svobodo tiska tedaj bi naraslo število na stotisoče. Če bi pa hotel izvesti v vseh slučajih natančno preiskavo, in krivice primerno kaznovati, tedaj bi fašizem, ki je danes ječa, sam končal v ječi.

Židovska.

Mali Moric je pripovedoval, da, da so se v šoli učili o Alaski in je učitelj dejal, da imajo tamkaj 6 mesecev dan in 6 mesecev noč.

Tam bi bilo lepo imeti trgovino, je menil Moricov oče, tam bi hotel bivati.

Zakaj? je vprašala žena. — Le pomisli, prišel bi nekdo z menico, ki bi jo moral plačati, jaz pa bi dejal: Pridite raje jutri zjutraj.

KOLIKO POTROŠIJO ANGLE-

ŽI ZA LEPOPILA?

Da Parižanke in Francozinje sploh največ potrošijo za kosmetiko, najbrž ne bo res, zakaj iz statistike, ki jo je nedavno sestavil neki Londončan, je razvidno, da izdajo za lepoto največ Angležije in Američanke. Podjetni Londončan, ki se je lotil težavne statistike, je ugotovil, da porabijo Angležinje na leto 65.000.000 funtov šterlingov za razne kosmetične preparate in za lepoticenje glave sploh.

Anglež ugotavlja, da se zato Angležinje veliko manj vozijo in da je avtomobilski ter železniški promet nazadovol za 10 in pol milijona funtov šterlingov na leto.

Za rdečila za ustnice, za puder, vode za lase itd. potrošijo Angležinje na leto okoli 50 milijonov funtov šterlingov, dočim so znašali stroški za trajno kodranje 2 milijona funtov. Umivanje glave, striženje las, manikiranje in pedikiranje je veljalo nežni spol 12 milijonov funtov šterlingov na leto.

LOV ZA LEPO POLJAKINJO

L. 1913 je mlada in lepa Poljakinja Vladislava Mikulska iz Lodza umorila svojega očeta in pobegnila. Vzrok zločina je bila dobičkalnost, kajti po njegovi smrti je dvignila vse naložene prihranke.

Oblasti so izdale za morilko tirailico in kmalu ugotovile, da je lepa Vladislava pobegnila v Argentino. Lodzovska policija je za njo poslala enega svojih kriminalnih uradnikov. Mož je morilko v Argentini-ji res izsledil, toda lepa Vladislava mu je zmešala glavo. Namesto da bi jo aretirali, se je smrtno zaljubljen vanjo. Pozabil je na prisego, ki ga je vezala, pozabil na Poljsko, se nastanil s Poljakinjo v Buenos Airesu in živel z njo v divjem zakonu.

No, poljske oblasti, nanj in na Vladislavo niso pozabile. Nekega dne sta se pojavila v Buenos Airesu dva druga poljska kriminalna uradnika, ki sta Vladislavo izsledila in pri argentinskih oblastih izposlovala dovoljenje za njeno aretacijo in prevoz na Poljsko. Lepa Poljakinja je tudi tema dvema skušala zmešati glavo, pa se ji ni posrečilo. Te dni je parnik z begunko na krovu pristal v Lisbonu na Portugalskem, od tu pa nadaljuje pot na Poljsko. Njen ljubimec je ostal v Argentini, ker ga povratek v domovino prav nič ni mikal. Vladislava Mikulska je prav dobro volje in prepričana je, da se ji bo posrečilo uiti vešalom, ki so ji namenjena.

PES — REŠITELJ ŽIVLJENJA

Berlinski listi javljajo o neobičajnem doživljanju, ki ga je bila deležna neka Berlinčanka. Žena je zakurila ogenj, da bi segreti jed, kar jo popade omedlevice, da pade na tla in obliži v nezavesti. Plamen ognja je medtem ugasnil in kuhinja se je napolnila s plinom iz ognjišča. K sreči je imela ženska pri sebi ovčarskega psa, ki je začel, ko je videl, da gospodinja le ne zbudi, je z zobmi pograbil za njeno obleko in jo vlek in stopnišče. Tam je z lajanjem priklcal ljudi, ki so pozvali rešilno postajo. Da ni ženska imela ovčarskega psa, bi se bila gotovo zadušila v dimu.

Za tiste, ki imajo slabo spanje.

Mojde in žene, ki kjuraj vstanje trudni in izmučeni ker niso imeli dobrega spanja; naj bi poskusili Nuga-Tone. To zdravilo pomaga čudovito in to že v par dneh, v nekaterih slučajih, celo da niso mogli živeti in drugimi organskimi težavami, ki jih povzroča prebava; odpravi anemijo in pline želodca, kakor tudi vnetje ledvic in mehurja, glavobola, omotice in silne bolečine. Slučajno, katero je imel Mr. August Mitchell iz McMullan, Mich., je silna ti-ti kot so jih imeli že tisoč, ki so jemali ta veliki gradilec zdravja in moči. Mr. Mitchell pravi: "Ko sem šel v posteljo, nisem imel počitka; bolele so me kosti in bil sem zelo utrujen. Toda Nuga-Tone je napravil iz mene novega Človeka in polniten se zopet mladim. Nobena stvar me sedaj več ne nadleguje. To dejstvo naj bi bilo zadosten dokaz, da je Nuga-Tone v resnici čudovito zdravilo, zato naj bi ga poskusili vsi tisti, katerih zdravje ni tako kot bi moralo biti. Nuga-Tone se dobi povsod, kjer se prodajajo zdravila, ako ne, tedaj vam ga trgovci naroči od zabavitelja z zdravili. (Adv.)

Pošljite nam

\$1

in mi vam bomo pošiljali 2 meseca

"Glas Naroda"

in prepričani smo, da boste potem stalni naročnik.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Skrivnost sestre Marlen.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Gospod Vanderhyden je čital svoji hčerki vsako željo iz oči. Že nekaj časa je vedel, da si želi Katja Haralda za moža in on bi tudi rad videl, da bi ta postal njegov svak. Čutil je namreč mladega moža kot družabnika ter je vedel, da bi bila njegova hčerka zelo dobro preskrbljena. Tudi bi bilo zelo v interesu tvrde, če bi se oba mlada človeka združila.

Od dne do dne je opazoval nestrpnost razmerje med Katjo in Haraldom. Pomagati pa vendar ni hotel. Kaj takega mora vedno priti samspebi. Harald pa se ni prav nič pripravil, da pojasni Katji svojo ljubezen.

Sploh pa najbrž ni niti mislil na poroko. Tako je bilo tudi v resnici. V življenju Harald niso igrale ženske še nikake posebne vloge. Imel je pač za seboj par mladih ljubezni, kot vsak drugi mladi človek, a še nikdar ni srečal še nobene ženske, katero bi rad postavil ob svojo stran kot tovarišico. V njegovem srcu je živel seveda ženski ideal, — imel je namreč mater, katero je neizmerno ljubil in katero je smatrai za ideal ženske. Katja Vanderheyden pa gotovo ni bila osebnost, ki bi lahko predstavljala ta ideal, čeprav si je prizadeval pokazati se mu vedno z najboljše strani.

V zadnjem času je postal pozoren, ko je videl, da mu Katja vedno bolj odkrito dvori. Seveda je smatral to le za mimoidočo muho. V njej je videl le preveč razvujeno dete, kateremu je bila izpolnjena vsaka želja.

Konečno pa se je pričel vendar vznemirjati, ko je zapazil, s kakšnim izrazom so ga pogosto srečale oči Katje.

V istem času je storil sklep, da gre za par mesecev v domovino. Čutil je, da mu je potrebna izprehoda podnebja, če hoče ohraniti svojo svežost. Razventega pa se ga je lotilo veliko hrepenenje po svoji domovini.

Bilo je krog božičnega časa in sanjal je v nočeh v ledu in snegu, o okrašenem božičnem drevescu in o potrkavanju. To je vzbudilo v njem občutek, ki je bil zelo sličen domotožju. Prišel je resno razmišljati o tem, da se kmalu oprosti vsega za par mesecev.

Bilo je nekako šest tednov pred dnem, ko je dobila Marlen Lasberg pogosto in velik šopek na šesto obletnico svojega prihoda v očetovo hišo Harald, ko se je vračal Harald z nekega napornega inšpekcijskega potovanja skozi plantaze domov.

Ko se je njegov avtomobil ustavil pred majhno stanovanjsko hišico, je zapazil na verandi Katjo Vanderheyden. Stala je naslonjena preko ograje ter je nosila, ker je bilo zelo vroče, le navadno obleko domačinov. Njene gole noge so se tlele v mičnih cestnih copatah. Če bi bila drugače oblečena, bi brez dvoma pohitela k Harald, da ga pozdravi. Sedaj pa mu je le živahno pomigala, naj pride k njej. Harald je bil izmučen ter ves prašen od dolge vožnje ter je hrepenel po osvoboditvi kopeli, a šel dvorljivo proti Katji ter ji ponudil roko skozi ograjo verande.

Ona se je sklonila naprej ter pogledala nanj s svojimi temnimi čemi, ki so bile polne goreče nestrpnosti.

— Tako dolgo ste bili proč, gospod Horst! — je rekla očitačje in njene oči so žarele hrepenenče v njegove.

Se nikdar ni tako lepa izgledala kot sedaj.

Privrkal jo je videl v tej obleki. Nekoliko blede je bila od razburjenja in njen obraz je imel sanjaj izraz. Lahki Sarong iz svile je prikrival njene mladostno-lepe ude le toliko, da je mogel spoznati njeno krasno postavo, dočim je bil jopič spredaj na prsih odprt ter je razodeval njen bleščeti vrat ter tilnik. Fin, omamljiv vonj je prihajal iz njenega, dobro negovanega telesa in privrkal je opazoval Katjo s pogledi moža ter se je zavedel, da ima pred seboj mlado, očarljivo žensko. Za trenutek se ga je lotilo blazno hrepenenje, da stisne k sebi to krasno bitje ter ji pokrije cvetoči ustni z vročimi poljubi.

To je bil le trenoten napad, a Katja je zapazila takoj, da ji je v tem trenutku privrkal zapadel in da učinkuje nanj njena lepota.

Z zavestno koterjetjo je slekla svoj jopič.

— Nezasno vroče je tukaj! Vi ste gotovo že dosti trpeli na vožnji in tudi prah vas je gotovo nadlegoval. Osvežite se in nato izpijva skupaj čašo čaja. Oče bo itak kmalu prišel domov! — je rekla ter se oprla na verando.

Videl je njeni beli, okrogli roki pred seboj in njemu je bilo kot da bi mogel pojesti ti roki. Kot električna iskra je prekočila k njemu in le s težavo je odmaknil svoj pogled od belih rok.

Nehote je stopil za korak nazaj.

— Hočem se hitro preobleči, gospodična Katja, — nato bom prišel k čaju! — rekel nahirito ter odhitel, kot na begu pred samim seboj.

Ko je dospel v svojo hišo, je odšel takoj v kopalnico. Služabnik mu je sledil ter ga obli sredi sobe z mržlo vodo. Voda je otekla po posebnem žlebu na vrt, kjer so jo popile vedno žejne rastline.

Na ta način se kopljajo ljudje na Sumatri in Javi ob vsakem dnevnem času, brez vsakih okoliščin in ta kratka kopel je zelo osvježujoča.

Ko je Harald po kratkem času stopil v svojo sobo ter se s pomočjo domačega služabnika hitro oblekel, je že izginila kratka mičnost, ki ga je preje napadla ob pogledu na Katjo. Nasmehnil se je nekoliko samemu sebi ob misli, da ga je mogla preslepiti lepa deklica.

Nato pa je pričel globoko razmišljati. Privrkal si je predložil vprašanje, če bi ne bilo najbolj pametno in priprosto, če bi vzel Katjo za svojo ženo. Na to, po smrti John Vanderheydena, bi ne bilo nikakih komplikacij? s tvrdko. Vse bi ostalo kot je sedaj. Tudi drugače so govorili se številni razmisleki v prilog tej zvezi. Za njega je bil že čas poročiti se, če ni hotel zamuditi termina ter postati star samec. Sedaj je bil star že tri in trideset let. On pa ni pustil govoriti v tej zadevi njegovih čuťov, pač pa le razum in zdelo se mu je zelo razumno, če bi se poročil s hčerko svojega kompanjona. Če ni še dosedaj mislil na to, se je zgodilo to le raditega, ker ni Katja odgovarjala njegovemu idealu.

Katja je bila lepa in zapeljiva — kot ženska. Bolj primerne tovarišice bi seveda ne našel, a ona ni odgovarjala resničnosti. Ženska lahko izpolni celo življenje moža in majhne nerednosti v značaju Katje se bodi polagoma izbrusile in mično bi bilo ukrotiti to dosedaj še neukročeno...

Napol se je smehljaj, napol pa jezil, ko je hotel dati svojim mislim drugo smer. Vedno pa je zopet videl pred seboj njeni beli roki ter njene vitke vrat.

S čudnim občutkom, kot da gre nasproti izpolnitvi svoje usode, se je podal na pot. Čutil je, da bo sedaj, ko bo sam z njo, zmagala nad njim. Vendar pa ga je nekaj sililo iti k njej.

V svoji beli, tropični obleki je seveda nudil prizor, ki je bil prav po tem, da zavaja žensko srce. Njegova visoka, vitka postava je zelo imponirala. Temnorjavi lasje so bili počesani na prečo in njegovo čelo je bilo visoko dočim so izpod njega zle globokoležeče ter jeklenomodno zle dobrooblikovan nos in fini ustnici sta izdajali dobro pokolenje.

Harald Horst je bil mož, kojega zunanost je pričala o zelo plemenitem značaju.

(Dalje prihodnjic.)

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

PIKNIKE,

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Dolgost našega življenja.

Univ. prof. dr. Alfred Froehlich.

Sodeč po precejšnji umrljivosti ljudi v starosti med 70. in 75. letom, bi se ne videlo tako napak, če bi vzeli to starost za povprečno zgornjo mejo; a tudi v teh letih umre le nezaten odstotek ljudi prirodne smrti, t. j. na oslabele, nastale zaradi starosti. Največ poberejo starce vnetje pljuč, sušica, bolezni srca in ledvic, krvavitve v možganih i. dr. Iz tega smemo sklepati, da prirodna gornja meja dolgotrajnosti našega življenja s 70. do 75. letom nikakor še ni dosežena. Takisto je znano stvar, da so veliki mojstri, kakor Goethe, Victor Hugo, Michelangelo in Tizian ustvarjali mojstrovine še onkraj osemdesetih let.

Na povprečno dolgotrajnost našega življenja vplivajo razne okolnosti. Nič novega ni, da ženske v splošnem delj žive od moških, vzemši dobo med 25. in 40. letom, kar pa je očitno v zvezi z materinstvom. Zakaj je ženski povprek namenjen daljše življenje, je težko reči. Italijani z okolice Bergama zatrjujejo, da imajo ženske sedem življenj, razen tega pa še osmo in še pol povhu; Litvanci pa pravijo, da je stara ženska tako žilava, da je niti v mlinu ne bi bilo moči zmleti do smrti.

Zdravi in manj zdravi poklici.

Pomen poklica za dolgotrajnost življenja se da presoditi iz razvidnice, po kateri ukaajo (povprečno): duhovniki, visoki uradniki, rentierji 63—66 let; ljudje, ki žive na deželi in v gozdu 62—63 let; trgovci 61—62 let; visoki oficirji, uradniki, posestniki, univerzitetni profesorji 59—61 let; odvetniki 58—59 let; pesniki, glasbeniki, drugi umetniki 57—58 let; učitelji na osnovnih šolah 56—57 let;

rokodelci, delavci, služničad, dninarji samo 46—55 let.

Pomenljivo je nizko povprečje pri zdravnikih. Leta 1852 so bili na primer med 1168 bavarskimi zdravniki le štirje, ki jim je bilo osemdeset ali več let, a v istem letu je imela protestan. Prusija več kot trideset osemdesetletnikov. Kratkost zdravnikovega življenja ima dovolj utemeljitve v težavah, nepriklah n nevarnostih zdravniškega življenja. Umrljivost je pri drugih poklicih seveda v tesni zvezi s poslom, ki ga ljudje opravljajo. Starejše statistike prisojajo kamnosekom, stavcem, kalcem, rudarjem, brusarjem, piljarjem, delavcem v kemičnih industrijah in litografom razmeroma kratko življenje, kar je gotovo razumljivo.

V nasprotju z navedenim pa je treba ugotoviti, da tudi najintenzivnejše duhovno delo ne vpliva škodljivo, zakaj znano je, da je mnogo duševnih veličin umrlo v visoki starosti. Filozofja in matematika, bi smeli skoro reči naravnost pripravljata za dolgo življenje: Thales, Pitagora, Dogen, Epikur, Arhimed, Platon, Kopernik, Leibnitz, Kant, Schopenhauer, Newton — vsi ti so ućakali visoko starost. Zeno, utemeljitelj šole stoikov, je baje sam napravil konec življenju, ko mu je bil sto let. Dosti starcev je tudi med zgodovinarji in državniki, kakor Solon, Plutarh, Ksenofon, Kato, Meternich, Bismarck; med pesniki in pisatelji: Anakreon, Evripid, Sofokles (ki je baje dovršil "Edipa" v svojem devdesetem letu), Pindar, Juvenal, Petrarca, Hans Sachs, Lope de Vega, Calderon, Voltaire, Wieland, Goethe, Victor Hugo, Grillparzer, Manzoni; med glasbeniki in komponisti: Auber, Cherubini, Verdi, Meyerbeer, Haendel, Haydn, Wagner; med oblikujočimi umetniki: Tizian, ki je v 99. letu starosti umrl

za kugo, Michelangelo, Thomas; med ućenjaki: Galilei, Newton, James Watt, Linne, Reaumur, Herschel. Vrsta univerzitetnih profesorjev, ki po izpolnjenem sedemdesetem letu, ko ne smejo več opravljati službe, še dolga leta čili in zdravi delujejo in ustvarjajo, je nenavadno dolgo. Po neki francoski statistiki je bila povprečna starost 150 članov pariške Akademije, ki jih vrhu tega imenujejo "Nesmrtni", več ko sedemdeset let!

Izven vsakega dvoma je, da zakon podaljšuje življenje.

Francoska statistika pravi: mož, ki se je oženil s 30 leti, si je pridobil 11 let, če se je oženil s 35 leti, 8, s 40 leti pa 6. Šele onstran 50. leta se "dobiček" nea. Te pridobitve — čeprav bi nastete številke utegnile biti nekoliko previsoke — ne morejo temeljiti samo na rednem, nerazbrzanem življenju v zakonski vzajemnosti: vpoštevati je treba tudi, da si v prvi vrsti ljudje žele za zakonskega druga zdravega, močnega človeka. Zakon ljudi ne tako preseje v zmislu Darwina. Splošno priznani ugodni vpliv zakona na dolgotrajnost življenja pa velja le tedaj, če se ljudje ne poroče v preveč mladih ali starih letih.

Nasproti zelo razširjenemu nazarju, da si kulturni človek krajša življenje s tem, ker se oddaljuje od prirode, je treba naglasiti, da otroci prirode ali "divjaki" nikakor ne žive delj kakor kulturni človek, rajši manj. Temu pa ni vzrok njih narava ali manjša življenska sila, ampak pred vsem okolnost, da ta ljudstva silno podlegajo nalezljivim boleznim, ki se jim ne znajo ubraniti. Mnogo divja plemena vidijo vrhu tega v starih brezskrbnih balast, ki ga je pobiti in pojesti. Prebivalci Ognjene dežele ob lakoti prej pokoljejo stare ženske kakor pa pse in jih pojedo, češ, da jim psi love tjujenje, stare ženske pa ne. Vse to pa seveda ne izključuje, da bi tudi posamezni divjaki ne dosegli visoke starosti.

Mislili bi, da je obilica dobljenih izkustev in dognanj o povprečni dolgotrajnosti življenja dala vpogleda v prilike, ki odločajo — ne sicer pri posamezniku, pač pa pri vrsti — o dolgotrajnosti življenja, toda vse razlaga so se se izkazale za nezadostne. Če rečemo, da velike živali delj žive kot majhne, je to res, kadar imamo v mislih slona in miš. Precej dolgo žive tudi konj, jelen in ovca. A tudi zelo majhne živali, kot papiga in vran, žive dolgo, izredno dolgožive pa so nekatere neznanke žuželke, kot na primer sedemnajstletna ličinka cikade in prastare morske anemone.

Veliki francoski prirodoslovec Buffon je prvi (leta 1749) izrazil domnevo, da bi se "celotna doba življenja dala do izvestne mere presoditi po trajanju rasti". Buffon je računal, da je življenje šestkrat do sedemkrat daljše od dobe, v kateri bote rase. Tako na primer rase človek štirinajst let in ućaka šestkrat tolikšno starost, konj rase štiri leta in doživi 25 do 30 let, tedaj spet šestkrat do sedemkrat toliko. Da ta račun nikako ne velja za vse sesalce, pa vidimo na miši, ki je že po štirih mesecih godna za ploditev in ućaka najmanj dvakrat toliko, kolikor je da Buffonov obrazec. Papiga je že z dvema letoma dorasla, dobi stalno perje in spolno dozori: ker pa doživi tudi sto leti, živi petdesetkrat tako dolgo, kakor rase.

Bunge, raziskovalec novejšega časa, je postavil pravilo, da določuje dobo rasti in s tem tudi dolgotrajnost življenja tisti čas, ki je novorojenemu sesalcu potreben, da se njegova teža ravno podvoji. Človek doseže to v 180 dneh, konj, ki mu je namenjena samo tretjina človekove starosti, pa že v 60 dneh. Pri konju bi se tedaj stvar ujemala. Toda pri psu, ki svojo težo že v devetih dneh podvoji, je ta doba sedemkrat krajša od one pri konju, med tem ko je dolgotrajnost njegovega življenja vendar samo dvakrat ali trikrat krajša kot pri konju.

Da žive plodovite živali manj časa kot manj plodovite, tudi povsod ne drži. To velja pač pri kuncu, podgani, miši in morskem praščku. Tudi način prehrane so hoteli postaviti v formulo: živali, ki se hranijo z rastlinami, naj bi živele delj kot mesojede. Pri slonu in papigi to res velja, zato pa se po tem pravilu ne ravnajo dalgožive ptice roparice in krokodili.

Nobena izmed navedenih razlag nam tedaj ne daje zadovoljivega odgovora na vprašanje: kakšna je dolgotrajnost našega življenja? Zato nam za zdaj ne ostane drugega, kakor da skromno priznamo: ne vemo. Ker pa premore živalstvo le prav malo bitij, ki bi jim bilo dano

Kretanje Parnikov
Shipping News

10. septembra:
Saturnia, Trst

11. septembra:
Karlsruhe, Bremen
Aquitania, Cherbourg
President Roosevelt, Cherbourg, Bremen

12. septembra:
Bremen, Cherbourg, Bremen

13. septembra:
Paris, Havre
Majestic, Cherbourg
Arabie, Cherbourg, Antwerpen

14. septembra:
Deutschland, Cherbourg, Hamburg
Veendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
Conte Grande, Napoli, Genova

18. septembra:
Berengaria, Cherbourg
George Washington, Cherbourg, Bremen
Ryndam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

19. septembra:
Stuttgart, Boulogne sur Mer

20. septembra:
France, Havre
Olympic, Cherbourg
Lafayette, Cherbourg, Antwerpen
Augustus, Napoli, Genova

21. septembra:
Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
Minskabadi, Cherbourg

23. septembra:
Resolute, Cherbourg, Hamburg

25. septembra:
Mauretania, Cherbourg
America, Cherbourg, Bremen

26. septembra:
Dresden, Cherbourg, Bremen

27. septembra:
De France, Havre
Vulcania, Trst
Iberia, Cherbourg
Pennant, Cherbourg, Antwerpen
Berlin, Cherbourg, Bremen
Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

28. septembra:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
Leviathan, Cherbourg

1. Jesenski izlet. — sep. 6. "Ile de France".
2. Jesenski izlet. — okt. 18. "Ile de France".
Božični skupni izlet. — 6. dec. "Ile de France".

HOLLAND
AMERICA LINE

POTUJTE UDOBNO
MITRA IN DIREKTA VOŽNJA V
JUGOSLAVIJO

preko Boulogne-sur-Mer, FRANCIJA

Znižanje vožnja v III. razredu:
Od New Yorka do Ljubljane \$198
In nazaj:
In vojni davek.

Potovanje s parniki Holland-America Line pomenja udobnost, domače razporejenost, neprekosljivo kuhinjo in postrežbo. — Za podrobnosti vprašajte svojega lokalnega agenta ali —

HOLLAND AMERICA LINE
24 STATE ST., NEW YORK CITY

V in IZ
JUGOSLAVIJE

PREKO HAMBURGA
z našimi znanimi parniki:
Nemadrijska postrežba in kuhinja v vseh razredih.

\$198.

Iz NEW YORKA do LJUBLJANE in NAZAJ

v modernem 3. razredu
(Vojni davek \$5 poslej)

HITRO POSILJANJE DENARJA PO NIZKIH CENAH

Za povratna dovoljenja in druge informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na —

Hamburg-American Line
49 BROADWAY, NEW YORK

daljše življenje kot nam ljudem, nam menda ni treba tožiti, da smo zapostavljeni. Da se nam pa celo najdaljše življenje vidi kratko, ako je bilo polno dožitij in bogato po vsebini — temu pač ni kriva ustvarjaljoča priroda.

Velik
STENSKI
ZEMLJEVID
CELEGA SVETA

sestoječ iz šestih zemljevidov, s potrebnimi pojasnili, sezname držav, mest, rek, gora itd.

Brez dobrega zemljevida ne morete zasledovati dogodkov, ki se vrše po svetu.

CENA

\$1.

GLAS NARODA

216 W. 18 STREET

NEW YORK

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: MEXIQUE 14. sept.; 9. oktobra

(11 A. M.)

FRANCE 20. sept.; 11. oktobra

(7 P. M.) (6 P. M.)

ILE DE FRANCE 27. sept.; 18. okt.

(4 P. M.) (7 P. M.)

Najkrajša pot po čistem. Vsa je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi — Pijača in slava francoske kuhinje. Izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali —

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh. Vseled dolgoletne izkušnje Vam mi zamoremo dati najboljše pojasnila in priporočamo vedno le prvostarne brzo-parnike.

Tudi nedržavljan zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in isti se ne pošilja več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameravanim odpotovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označijo, naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljenske postave, ki je stopila v veljavo z prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, a kvotni vizeji se izdajajo samo onim prosilec, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariši ameriških državljanov, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK